

Hoe studenten hun taal ‘vermarieclairiseren’

Een bopla met biba’s

Veel studenten doorspekken hun conversaties met afkortingen die soms nauwelijks te begrijpen zijn. Hoe ziet dat taaltje eruit?

✍ Ande Cremers 🍷 Rosa Sniijders

De klok slaat vijf uur. Aan een tafeltje zit een groep jonge vrouwen te werken op hun laptops, wanneer een van hen opeens zegt: ‘Kladiladi, girls! Het is tijd voor de vrijmibo mdm met een bopla met biba’s en een poma erbij.’ Wat ze daarmee bedoelt is: ‘Klap die laptop dicht! Het is tijd voor de vrijdagmiddagborrel met de meiden met

een borrelplank met bitterballen en een pornstar martini erbij.’ Dat is studententaal anno 2024: een taal vol met afkortingen, oftewel ‘afko’s’.

Insiders noemen de stereotiepe afko-gebruiker weleens een ‘Marie Claire’, of soms ook ‘Anne Fleur’. De naam Marie Claire heeft in deze context niks te maken met het gelijknamige tijdschrift, maar de term wordt geassocieerd met

een bepaald type vrouwelijke student: uit de Randstad, van hoge sociaal-economische status, met ‘flared jeans’ (die met wijd uitlopende pijpen) en met een haarclip in het haar, mogelijk lid van een studentencorps. Ze drinkt graag witte wijntjes of cocktails met haar vriendinnen op het terras, en het belangrijkste van alles: ze vult haar zinnen graag met afko’s.

Afkwobo

Voor mijn bachelorscriptie deed ik onderzoek naar dit taalgebruik. De zogenaamde ‘marieclairisatie’ in het Nederlands is nog niet zo lang gaande. Het gebruik van afkortingen in moderne studententaal is eerder gesignaleerd door Ykwinno Hense in zijn scriptieonderzoek in 2018. Maar het fenomeen wordt daarin slechts terloops genoemd en de term Marie Claire komt nog helemaal niet voor.

Toch zijn afko’s vandaag de dag overal. Een belangrijke rol voor de verspreiding van dit taalgebruik en de benaming Marie Claire is weggelegd voor het Instagram-account @dehaarclipvanmarieclaire. Daarop plaatst influencer Lot Mulder, zelf student (maar naar eigen zeggen geen Marie Claire), fictieve uitspraken van stereotiepe Marie Claires, vergezeld van een foto van die zo kenmerkende haarclip. Zeker tijdens de covid-pandemie groeide dit account – en ook het taalgebruik dat het ironiseerde – enorm in populariteit. In 2022 bracht Mulder dan ook *Het afkwobo van Marie Claire* uit, een woordenboek waarin de populairste afko’s met hun definitie te vinden zijn. Ook nu nog hebben haar Instagram-posts invloed op het afkogebruik, bijvoorbeeld bij de verspreiding van *gecondo* voor ‘gecondoleerd’.

Manieren van verkorten

Het maken van een afko kan op verschillende manieren. Allereerst kun je het laatste deel van het woord weglaten, zodat het eindigt op een *-o*, *-u*, *-i* of *-a* (opvallend genoeg eindigen er nauwelijks afko’s op een *-e*). *Situatie* wordt *situ* en *hilarisch* wordt *hila*. Je kunt zelfs meerdere afgekorte delen combineren: *haarclip* wordt bijvoorbeeld *hacli*. Zelfs als je in hele woordgroepen wilt snoeien, mag dat op deze manier. *Lange wandeling* wordt afgekort tot *lawa*, *gezellig samen lunchen* tot *gesalu* en *klap die laptop dicht* dus tot *kladiladi*.

Afkogebruikers zijn vooral dol op de uitgang *-ie*. Bevat het woord dat je wilt afkorten geen *-ie*? Niet gevreesd: daar kun je makkelijk zelf voor zorgen. *Heerlijk* wordt *heerlie* en *spannend*

wordt *spannie*. Makkie.

In sommige gevallen gebruiken Marie Claires alleen de eerste letters van een woordgroep: bijvoorbeeld als ze ‘mdm’ (‘met de meiden’) op pad gaan of als een drankje echt ‘hdp’ (‘heerlie de peerlie’) is. Wie al deze manieren van verkorten benut, kan zich in een mum van tijd uitdrukken zoals een echte Marie Claire.

Associaties

In mijn scriptieonderzoek heb ik me verdiept in de associaties die Marie Claire oproept met al die afko’s in haar taalgebruik. Aan de ene kant wordt ze gezien als jong, trendy en vernieuwend – maar ze wordt aan de andere kant ook geassocieerd met de gevestigde orde, rijke ouders en dure merkkleding. Op twee verschillende manieren hebben Marie Claires dus aanzien, en daardoor willen mensen graag hun taalgebruik overnemen.

Tegelijkertijd geven veel studenten aan dat ze de afko’s alleen ironisch of voor de grap gebruiken. Want de Marie Claire wordt óók een beetje gezien als een kakker – en dat is dan weer een minder gunstige associatie, waar je je misschien liever niet mee wilt identificeren.

Hoewel afko’s onlosmakelijk verbonden zijn met de stereotiepe Marie Claires en Anne Fleurs, zijn zulke types niet de enige gebruikers van afko’s. Verschillende soorten studenten praten in afko’s, en veel van die ingekorte termen hebben dan ook met het studentenleven te maken – zoals *tenta* voor *tentamen*, maar ook *sumogegigo* voor *supermooi gezopen gisteren gozer*. En hoewel vooral vrouwen bekend staan als Marie Claires, blijken mannen eigenlijk even vaak afko’s te gebruiken.

Afko-inspo

bvo’tje ‘biertje voor onderweg’
dapri ‘datumprikker’
esma ‘espresso martini’
geru ‘gemeenschappelijke ruimte’
hdp ‘heerlie de peerlie’
hg ‘huisgenoot’
inspo ‘inspiratie’
itakru ‘Italiaanse kruiden’
spannie ‘spannend’
spebi ‘speciaalbier’
stufi ‘studiefinanciering’
stuko ‘studentikoos’
tenta ‘tentamen’
thth ‘thuis-thuis’ (bij je ouders thuis)
vvv ‘vriend(innet)je van vroeger’

Traditie

Deze ‘marieclairisatie’ past in een lange traditie van studententaal. In het boek *Studenten-typen* van Johannes Kneppehout (pseudoniem: Klikspan) uit 1841 vinden we al voorbeelden van de studententaal van toen, zoals *philister* als scheldwoord voor ‘burger’ en *kast* voor ‘studentenkamer’. Tot op de dag van vandaag worden woorden uit die tijd gebruikt, zoals *een kater hebben* en *studentikoos* (dat in de moderne studententaal weer wordt afgekort tot *stuko*).

Of dat ook zal gebeuren met de nieuwe studententaal? Ondenkbaar is het niet: *kladiladi* bekt wel erg lekker, en als de studenten van nu hun taaltje blijven gebruiken, nemen de artsen en accountants van straks misschien nog steeds wel een ‘bopla’ met ‘biba’s’ na het werk. ■

De stereotiepe Marie Claire draagt een haarclip, is lid van een studentencorps en drinkt graag witte wijntjes.